

32^e jaargang

BENTHUIZER TURFJES

september 2023

Een foto uit de vijftiger jaren van het oude gemeentehuis.

In dit nummer:

Open Monumentendag 2023
Oude ambachten en levend erfgoed
BenthuiZEN van weleer... 3
Mijmeringen bij een prentbriefkaart
Bertus Korbijn: Wereldrecordhouder dakzitten
Afscheid van de 'oma van de snoep': Margo
Museumstukken uit de oudheidkamer

Historische Kring Benthuisen

Van de voorzitter

Op het moment dat ik dit schrijf is het midden in de zomer en vakantietijd. Normaal is dit de periode dat er weinig of geen nieuws is en er weinig activiteiten plaatsvinden. Velen genieten van een mooie vakantie in binnen- of buitenland. Kortom het is 'komkommertijd'.

Dit jaar is het echter compleet anders, er is iedere dag veel nieuws te melden. Klimaatverandering is de oorzaak van zeer heftige weersomstandigheden. Zuid Europa kampt met hoge temperaturen die bosbranden veroorzaken. De hitte wordt afgewisseld door buien met grote hagelstenen. Ook in ons land zijn de weersomstandigheden zeer wisselend.

Het kabinet is gevallen en de minister-president kondigt zijn aftreden aan, voor de aanstaande verkiezingen zijn veel ministers en Kamerleden niet meer herkiesbaar. Zal dit leiden tot een nieuwe bestuurscultuur met daadkracht??

En iedere dag wordt het nieuws nog steeds beheerst door de al vele maanden durende, verschrikkelijke oorlog in Oekraïne, nog steeds is er geen oplossing gevonden om dit conflict te beëindigen.

Maar binnen onze Vereniging is het zeker geen 'komkommertijd'. We zijn druk bezig met de voorbereidingen voor de activiteiten tijdens Open Monumentendag op 9 september. Tevens hebben we afscheid genomen van Margo Pos als coördinator van de Winkel van Sinkel. Gedurende een periode van ongeveer 25 jaar heeft zij dit werk met enthousiasme gedaan, we zijn haar hiervoor veel dank verschuldigd. Bij verschillende gelegenheden hebben we hieraan aandacht besteed. Gelukkig hebben we Joke Endeveld en Coby Vreeburg bereid gevonden de werkzaamheden in de Winkel van Sinkel voort te zetten.

Samen met de Evenementencommissie zijn we in gesprek met de gemeente om een gedenkm monument bij de begraafplaats te realiseren voor de uit Benthuisen afkomstige oorlogsslachtoffers van WO2.

In de laatste maanden hebben verschillende groepen de Oudheidkamer en de Winkel van Sinkel bezocht, we doen dit meestal in goede samenwerking met Korenmolen de Haas.

We zijn betrokken bij de ontwikkeling van de Canon Alphen aan den Rijn (en alle kernen), welke volgend jaar september zal verschijnen. Verder werken we actief mee in het Historisch Platform Alphen aan den Rijn, waar alle historische verenigingen van alle kernen lid van zijn en waarbij we met één stem naar buiten treden zoals gemeentebestuur, de politiek, bibliotheek en het gemeentearchief.

Verder zijn er altijd tentoonstellingen te zien en de Oudheidkamer en de Winkel van Sinkel zijn open. Al deze werkzaamheden kunnen alleen plaatsvinden als er voldoende vrijwilligers zijn, we kunnen altijd extra 'handjes' gebruiken voor structurele of projectmatige werkzaamheden. Denkt u er eens over na op welke wijze u iets voor de Vereniging kan betekenen en kom eens langs om met eigen ogen te zien hoe belangrijk ons werk is.

We hopen velen van u te ontmoeten bij de komende activiteiten.

Jan de Ruiter (voorzitter)

Rabo ClubSupport actie

Van 4 tot 26 september kunnen leden van de Rabobank op ons stemmen.

Vorig jaar leverde deze actie ruim 900 euro op en hebben we de entree aan kunnen passen.

Dit jaar willen we graag een afdak bekostigen om de buitenpresentatie achter onze Oudheidkamer te beschermen tegen weer en wind.

Bent u lid bij de Rabo, dan kunt u op stemmen op de HKB. Alvast dank!

Rabo ClubSupport

*Goed voor jouw club &
geweldig voor de buurt*

Van de Redactie

Anneke Bregman - de Groot

Wanneer u dit Turfje leest is de zomer anno 2023 weer bijna voorbij. De dagen worden alweer korter. Het mooie is wel dat de avonden dan langer worden. Alle tijd om dit Turfje uitgebreid te lezen.

We hebben weer interessante onderwerpen voor u gevonden. Ik dacht altijd dat koningin Juliana de eerste persoon van koninklijken bloede was die in 1965 ons dorp bezocht. Maar Peter vond een krantenartikel waarin geschreven wordt over prinses Marianne, de jongste dochter van koning Willem I, die ons dorp doorreisde. Dat was bijna honderd jaar eerder. En weet u nog dat Bertus Korbijn een poging deed om het record dakzitten te verbeteren?

Het is hem nog gelukt ook. En het record bleef ook heel lang op zijn naam staan. Allemaal te lezen in dit Turfje.

In het kader van de Monumentendag schreef Marjolijn over de smederij van Chris (en later Klaas) van Eeden Petersman. Een goed voorbeeld van levend erfgoed.

Bij de (mooie) tentoonstelling op de zolder van onze Oudheidkamer is veel gereedschap te bewonderen. Gemaakt voor de timmerman, de metselaar en voor het werk op de boerderij. Om de vrouwen niet te vergeten vertellen we in de serie "museumstukken" dit keer over de wekelijks terugkerende was.

Op de voorpagina staat een foto van het 'oude' gemeentehuis. Dit gemeentehuis heeft ook dienstgedaan als pastorie, politiepост en woonhuis. Hoe je kon wonen in een voormalig gemeentehuis vertelt een oud-bewoner.

Margo Pos nam afscheid van de Winkel van Sinkel. In dit Turfje blikken we met haar terug.

9 september is het weer Monumentendag. We hopen velen van u te ontmoeten voor de tentoonstelling in de Oudheidkamer. Voor nu, veel leesplezier en tot ziens!

Nieuwe leden

Mw. B. H. de Vos; mw. L.A. Havenaar-Verheul; fam. M. Laban; fam. L. Gräper; fam. C. van Waaij; fam. P.J. Vreugdenhil en dhr. J.H. v/d Ven, allen uit Benthuisen.

Overleden (voor zover bij ons bekend)

Dhr. J. v/d Meer, Benthuisen;
Dhr. C. B. Coumans, Doorn;
Dhr. S. Windhorst, Bennebroek;
Dhr. A. Verheul, Alphen a/d Rijn;
Dhr. C. Vermeulen, Boskoop.

Agenda

9 sept. - 25 nov. Expositie: Oude Ambachts-Gereedschappen
4 sept. - 26 sept. Rabo ClubSupport actie
2 dec. Expositie: Meccano
18 dec. Kerstinloop

Colofon

Benthuiser Turfjes ISSN 1569-058X

Uitgave van de **Historische Kring Benthuisen** (HKB)

Website: www.historischekringbenthuisen.nl

E-mail: info@historischekringbenthuisen.nl

Bankrekening NL36 RABO 0307 2564 13

NL54 INGB 0002 1265 49

Opgericht 1 februari 1988.

Statutair vastgelegd bij notariële akte op 22 december 1988.

Inschrijvingsnummer 40447628 in het Verenigingsregister van de Kamer van Koophandel te Leiden.

Dit blad verschijnt 3 x per jaar en is gratis voor de leden van de HKB.

De contributie bedraagt € 15,- per jaar.

Bij verzending per post van het Benthuiser Turfje, € 23,50 euro per jaar.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Redactiecommissie:

A. Bregman-de Groot (**eindredactie**)

M. Pos (**redactie-ondersteuner**)

L. Bregman (**foto-redactie**)

Am. Bregman (**afgev. bestuur**)

P. Bazen

M. v/d Haven-Verweij

Vormgeving Twinzet, Leidschendam.

Printwerk Drukkerij Zoeterhage, Zoetermeer.

Kopij voor het volgende Benthuiser Turfje inleveren vóór 15 oktober 2023.

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen aan te passen en/of in te korten.

Bestuur van de HKB:

J. de Ruiter, voorzitter / secretaris

Vacature: secretaris

P. Bazen, penningmeester

Am. Bregman, lid

K. 't Jong, lid

Oudheidkamer De Negen Turven

(met Winkel van Sinkel)

Dorpsstraat 139, 2731 AN Benthuisen

Illustraties in dit blad komen uit het archief van de Historische Kring Benthuisen, tenzij anders vermeld.

Open Monumentendag 2023

Tentoonstelling over oude ambachten en gereedschappen

Door: Anneke Bregman - de Groot & Miel Bregman

Zaterdag 9 september is het weer Open Monumentendag. Duizenden monumenten in Nederland openen die dag gratis hun deuren. Iedereen is dan van harte welkom om een kijkje te nemen in een van de prachtige monumenten die zijn opengesteld. Ook in ons dorp kunt u een bezoek brengen aan diverse gebouwen.

Thema: Levend erfgoed

Levend erfgoed kun je omschrijven als culturele gebruiken, tradities en ambachtelijke vaardigheden die mensen van huis uit hebben meegekregen, die zij zich eigen hebben gemaakt en die zij op hun beurt weer willen doorgeven. Dit immateriële erfgoed is -anders dan de stenen van een monument- voortdurend in beweging en verandert mee met de tijd en van beoefenaar tot beoefenaar.

Deze ambachten, tradities en gebruiken zijn vaak onbewust al aanwezig in monumenten, maar wij maken dit zichtbaarder de Open Monumentendag.

nóg
tijdens

In onze Oudheidkamer zijn veel voorwerpen getuige van dit erfgoed. En wat dacht u van onze molen?

Op de zolder van de Oudheidkamer is deze maand ook een tentoonstelling te zien waarin u kennis kunt maken met allerlei gebruiksvoorwerpen die horen bij levend erfgoed.

Het wordt een feest van herkenning, er zijn gereedschappen van de timmerman, de smid, de

schilder en veel werktuigen die gebruikt werden op de boerderij. Op het Molenplein worden oude ambachten en oude instrumenten gedemonstreerd.

Onder andere een zeis 'aanscherpen'. Wie herinnert zich nog het geluid als de boer met een zogenaamde strekel de zeis aanscherpt?

Graag nodigen wij u uit voor een bezoek op Monumentendag!

Twee foto's met diverse gereedschappen, vroeger gebruikt door o.a. de timmerman en de loodgieter. Deze zijn te zien in de tentoonstellingsruimte van onze Oudheidkamer.

Oude ambachten en levend erfgoed

Het woord ambacht is voor velen al een reden om te googelen wat hiermee bedoeld wordt. Met monumentendag wil men aandacht geven aan die beroepen/ bedrijven die niet meer dagelijks aanwezig zijn.

In dit verhaal richt ik mij op de smederij van mijn oom, Chris van Eeden Petersman.

Door: Marjolijn van der Haven -Verweij

In ons dorp bevonden zich jarenlang twee smederijen. De smederij van Voskamp en de smederij van Van Eeden Petersman. Nu herinnert alleen de steen met het hoefijzer erop geschilderd of gelegd door verschillend gekleurde stenen, voor nummer 156/158 in de Dorpsstraat, nog aan een smederij. De panden zijn verbouwd; het woonhuis is nog het meest herkenbaar. Op een andere plaats in de Dorpsstraat was de smederij van Voskamp, maar daar is helemaal niets meer van te zien, omdat daar huizen zijn gebouwd en de straat nu heel anders is ingericht.

Voorbij...

Ik ben op bezoek geweest bij mevrouw Gré van Eeden Petersman – Bakker en haar dochter Elsa. Voor beiden is het een herinnering van heel wat jaren geleden. Het was vooral hard werken in die tijd. Gré had het vaak heel druk met telefoon aannemen en door te geven dat er dringend hulp nodig was bij deze of gene. Of weer een pot koffiezetten omdat een klant wachtte op zijn machine, die onder handen werd genomen. En een klant laat je toch niet zonder koffie wachten.

Smid

De smederij van de familie van Eeden Petersman was gevestigd op nummer 156. Het woonhuis ernaast werd door hen bewoond. Chris van Eeden Petersman was mijn oom. Uit overlevering weet ik dat hij, voordat hij zich in BenthuiZEN vestigde, ook in andere plaatsen een smederij heeft gehad. Een smid repareerde eigenlijk alles. Je kon het niet bedenken of het werd door de smid weer gemaakt. Wikipedia geeft een hele beschrijving wat je allemaal kan smeden.

De smederij en het woonhuis.

De handeling bestaat voornamelijk uit het verhitten van het materiaal (ijzer) en dit met een speciale hamer bewerken. Ik heb wel eens een workshop sieraden smeden gedaan en dan moest ik eerst het zilver warm maken (niet smelten) en daarna kon je het ombuigen en bewerken. Tevens werd er wel zilver gesmolten om met behulp van een soldeerbout bepaalde stukjes aan elkaar te solderen. Maar dat was niet echt smeden. Toch spreekt men in dit geval over de zilversmid.

Reparaties werden voornamelijk in de smederij verricht. Soms ging de smid eropuit bijvoorbeeld voor een reparatie aan een schuur of huis. Maar de boeren kwamen met hun ploegen en andere landbouwmachines naar hem toe om -indien nodig- deze te laten repareren dan wel voor een onderhoudsbeurt. Je begrijpt, in de oogsttijd of in het voorjaar, wanneer alle boeren druk op het land aan het werk waren, er wel eens wat kapot ging. Meestal overall tegelijk en iedere boer wilde natuurlijk dat de smid meteen hun werktuig repareerde, omdat hij verder moest. Dus was het niet alleen voor de boer een drukke tijd.

Tot 's avonds laat was mijn oom aan het werk om als het kon voor de andere dag weer alles in orde te hebben zodat iedereen weer aan het werk kon.

Paarden beslaan bij de smid in 1904.

Een jonge Klaas te paard
in de Dorpsstraat.

Paard

En niet voor niets is het hoefijzer aangebracht als herinnering. Vroeger was het paard onmisbaar om werktuigen, wagens en koetsen te trekken. Bij een auto sprak men lange tijd over zoveel pk (paardenkrachten). De hoefijzers van de paarden sleten of ze schoten soms los en dan liep zo'n dier natuurlijk ongelukkig. Ik herinner mij dat in de smederij een soort hok was getimmerd waar het paard in kwam te staan en daar werd vastgebonden. Dit was vlak naast het vuur wat van 's morgens vroeg tot

werknemers.

Zoon Klaas ging bij zijn vader in de zaak helpen en nam later de smederij over.

's avonds laat in de smederij brandde. IJzer moet nu eenmaal verwarmd worden om het te kunnen bewerken. Wie herinnert zich niet het spreekwoord "men moet het ijzer smeden als het heet is", al sloeg dat vaak op heel andere bezigheden, maar het komt wel uit de smederij.

Dat een paard stevig vastgebonden werd was begrijpelijk, want al is een paardenhoef eenzelfde soort materiaal als onze nagels, het blijft gevoelig. En zo'n heet hoefijzer eronder slaan is bepaald geen pretje voor het paard, lijkt mij. Maar het zal wel kunnen qua dierenbehandeling, want het wordt nog steeds gedaan.

"Ja, dat was heel leuk als mijn vader de hoefijzers had aangebracht", vertelt Elsa van Eeden Petersman, "want dan mochten wij een rondje rijden op het paard en intussen controleerde mijn vader of de ijzers goed op de hoeven zaten en het paard normaal liep en dat hij geen vreemde bewegingen maakte omdat hij pijn had".

Landbouwmachines, paardenhoeven, gereedschap zoals een spade of hooivork, maar ook de huisvrouw ging naar de smid als er een gat in een pan zat. We kunnen ons hier nu helemaal niets meer bij voorstellen dat je een pan bij een smederij ging laten repareren. En niet te vergeten: de kachels! Wanneer deze wat ouder werd kwam er vaak een scheurtje in de binnenwand, met als gevolg dat daar rook doorheen kwam en het was zeer gevaarlijk als dat gaatje groter werd. Meestal ging de kachel in de zomer naar de smid om goed nagekeken te worden, zodat deze weer gereed was voor het nieuwe stookseizoen. En toen er nog volop fornuizen gebruikt werden die met kolen en hout gestookt werden, was ook daarvoor van tijd tot tijd een bezoek aan de smid nodig.

Een dorp zonder smederij was echt gehandicapt, want op allerlei gebied was een smid nodig. Daarom was een smid ook zelden alleen aan het werk, er was werk genoeg voor meer

Huwelijk

Toen Klaas personeel nodig had zette hij een advertentie in de krant. En op deze oproep, waarin hulp werd gevraagd, reageerde de heer Kees Koumans.

Toen Kees in het dorp Benthuizen aan het werk ging zijn er niet alleen machines etc. gesmeed, na verloop van tijd is er ook een huwelijk gesmeed. Kees werd door koster Boevé gevraagd om te komen kijken naar de deur van de toren. Deze kon niet meer goed gesloten worden. Kees kwam de deur bekijken maar keek niet alleen naar de deur. Daar vlak bij die toren woonde niet alleen de koster, hij had ook een hele leuke dochter waar Kees met meer dan gewone interesse naar keek en die blik werd ook beantwoord. Dochter Riet vond die Kees ook hartstikke leuk. Als zij 's morgens naar haar werk liep (bij slagerij Buijs), dan ging ze stapvoets langs de smederij om te kijken of Kees aanwezig was.

Ja, en zo is het gekomen dat Kees en Riet na een tijdje verkering te hebben gehad met elkaar getrouwd zijn. Bij de wensen voor een huwelijk ziet men dan ook vaak een hoefijzer afgebeeld. Zeker voor ons als lezer van dit heugelijke gebeuren een aha-moment.

Na hun huwelijk is Kees geen smid in Benthuizen gebleven, het echtpaar verhuisde naar Doorn. Intussen was de oudste zoon van Klaas vaak te zien bij zijn vader in de smederij. Hij moest nog wel de school gaan doorlopen om erkend smid te kunnen worden, maar helpen met klussen was zijn lust en zijn leven.

Ongeluk

Een hevige gebeurtenis maakt dat het leven er heel anders uit komt te zien in de smederij en de tijd na het ongeval moet op een andere manier worden ingevuld. Klaas krijgt met zijn vrouw Gré een verschrikkelijk auto-ongeluk. Ze overleven het gelukkig, maar weken, ja zelfs maanden van herstel zijn nodig om er weer enigszins bovenop te komen. Ja, en hoe gaat het dan met je smederij?

De kinderen werden opgevangen door familie en ook de smederij! Zwagers van Klaas hielpen de klanten voor zover mogelijk met het repareren van hun machines. Gelukkig kon Klaas het hebben van zijn familie. De familie Bakker had met hun loonbedrijf reeds de nodige ervaring met het repareren van machines. Zij waren vaak dag en nacht bezig in drukke tijden en dan kon Klaas niet altijd alles verhelpen dus hadden zij zelf de nodige voorzieningen. Ook zwager Rien van de Velden hielp mee met zijn loonbedrijf. Een hele geruststelling dat er hulp was, maar toch...

Toen Klaas na lange tijd weer voorzichtig aan het werk ging was het niet meer zoals voor het ongeluk.

Hij moest heel voorzichtig zijn, dus paarden beslaan ging niet meer. Andere karweien die vroeger zo gewoon waren vielen hem erg zwaar.

En... de tijden veranderden. Een pan repareren?

Nee, winkels als Blokker deden hun intrede en een nieuwe pan was minstens zo voordelig. En het houtgestookte fornuis had al lang plaatsgemaakt voor het gaskooktoestel. Overal kwam verandering, in de landbouw, in de

huishoudens, ja waar niet.

Het viel Klaas zwaar, maar op een dag heeft hij de deur van de smederij voorgoed op slot gedaan. Zijn kennis van reparaties aan machines heeft hij nog een

aantal jaren bij een installatiebedrijf gebruikt. Zoon Chris ging in de hightech werken wat toen in opkomst was. Voor hem geen smederijen meer.

Laatst stond ik voor een rood verkeerslicht te wachten en toen stond schuin voor mij een auto met als opschrift 'erkende hoefsmederij'. We gaan tegenwoordig naar onze klanten toe, maar het smeden bestaat nog steeds.

Klaas en Gré getrouwd, 17-10-1951.

Reclamebord van de hoefsmid Van Eeden Petersman.

Klaas van Eeden Petersman met twee knechten.

Benthuisen van weleer ... 3

Zoals u weet is deze rubriek bedoeld om kleine nieuwsberichten uit de 'oude doos' te tonen. Nieuwsberichten welke aan de ene kant leuk / grappig zijn, maar ook berichten die verdrietig zijn. Nieuwsberichten die heden ten dage niet meer in de krant komen omdat ze het 'niet' waard zouden zijn en ook niet meer kunnen / mogen door wettelijke bepalingen, zoals de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming).
Laten we gaan kijken wat er allemaal over Benthuisen geschreven is.

Samengesteld door: Peter Bazen

Prinses Marianne van Oranje Nassau (een zeer kort bericht).

"Prinses Marianne passeerde gistermiddag in een met vier paarden bespannen open rijtuig de gemeente Benthuisen, en had bij die gelegenheid een kort onderhoud met den hoofdonderwijzer aldaar". In datzelfde bericht: "Tot wethouder dier gemeente is herkozen de heer P. Verheul".

Van de redactie: Wilhelmina Frederica Louisa Charlotte Marianne (1810-1883), prinses der Nederlanden, prinses van Oranje-Nassau, was een dochter van koning Willem I der Nederlanden en zijn volle nicht prinses Wilhelmina van Pruisen.

Bron: Leidsch Dagblad 4 september 1879

Wat een vergissing niet kan veroorzaken

Deze advertentie staat in de Rijnbode van 7 november 1897.

Zie de linkeradvertentie onderaan pagina 9.

Deze advertentie heeft met name in ons, over het algemeen rustige dorp, een hoop roering gebracht. Wat er daadwerkelijk heeft plaatsgevonden is bij de redactie niet bekend, maar het heeft wel gevolgen gehad.

Dat dit een reactie heeft uitgelokt blijkt uit een bericht in de Rijnbode van 14 november 1897 waarin het volgende te lezen valt:

Ingezonden. (Buiten verantwoordelijkheid der Redactie van 'de Rijnbode')

Mijnheer de Redacteur!

Met verwondering en ergernis hebben vele ingezetenen onzer gemeente, en waarschijnlijk ook velen daarbuiten, kennis genomen van de, in de Rijnbode van 7 Nov. jl. voorkomende, advertentie, ondertekend door D. Oskam, van Haastrecht, waarbij deze publiek de familie Lekkerkerker uit Benthuisen aan de kaak stelt, als zou deze zich schuldig noemen aan wat men noemt 'cronique scandaleuse', aan het verspreiden van praatjes.

Het gaat mijnheer de Red., door een dergelijke onbewezen laster in een blad te publiceren, als met den sneeuwbal, die van den berg rolt, steeds groter wordt en eindelijk beneden gekomen verderf en ondergang verspreid. De eene lezer denkt er dit, een ander weer wat anders van en zodoende wordt eene familie belasterd en verguisd, die te voren bij elkeen in hoogachting stond.

En dat Mej. de Wed. L. Lekkerkerker (bouwvrouw) en hare kinderen in onze gemeente hoog in achting staan en niet toerekenbaar zijn, waarvan ze in uw blad beschuldigd worden, geef ik U de verzekering.

Foto van prinses Marianne.

DE RIJNBODE.

Nieuws- en

Advertentieblad

VOOR ALFEN, AARLANDERVEEN,

OUDSHOORN EN OMSTREKEN.

worden, aangezien deze zich niet van eene al te gunstige zijde had doen kenmerken. Verhoor had daarop plaats, waarbij O. zijn alibi had te bewijzen. Dit is 't eenig en al. De familie Lekkerkerker

Doch wat is hier de zaak: Ongeveer half October werd er bij J. Lekkerkerker, landbouwer te Zevenhuizen en zoon van boven- genoemde Wed. L. alhier, ook in de smadelijke advertentie genoemd, 's nachts ingebroken. Kasten waarin men vermoedde, dat geldswaarde aanwezig kon zijn, werden buiten gedragen en daar onderzocht. Op het gerucht wakker geworden ('t was 's nachts ongeveer 12 uur) ontstak L. licht, waarop de dief of de dieven, dat bemerkende, ijlings het hazenpad kozen, een ontredderden toestand en kennelijke sporen van geweldadigen inbraak achterlatend. Natuurlijk stelde de burgemeester van Zevenhuizen, als hoofd der politie een onderzoek in en deze verzocht in die kwaliteit aan Lekkerkerker op te geven, wie geregeld bij hem uit- en inkwamen, die aan een voorlopig verhoor konden onderworpen worden. D. Oskam, van Haastrecht, voor eenigen tijd zij Lekkerkerker als knecht in dienst, had eenigen weken voor den nachtelijken inbraak, zijn betrekking verlaten. Niet L e k k e r k e r k e r maar een o p a r t i j d i g e, wiens naam we niet zullen noemen ten einde ook hem niet aan de beleedigingen van O. bloot te stellen, gaf den burgemeester te kennen, dat de gewezen knecht van L. wel aan een verhoor mocht onderworpen

heeft zich volstrekt in dit onderzoek niet gemengd en er geen praatjes van verteld. De vergelijking van splinter en balk, waarvoor O. gehuiverd moet hebben, deze voor zulk een doel uit de Heilige Schrift over te nemen, keert zich dus onverbiddelijk gestrengheid tegen D. Oskam, van Haastrecht, zelve.

Ik dank U, mijnheer de redacteur, voor de opname van deze verdediging "in eer en goeden naam" van de familie Lekkerkerker te Benthuizen en Zevenhuizen.

VERITAS, Benthuizen, 9 november 1897.

N.B. Bovenstaand ingezonden stuk was met bestemming voor opname in 'de Rijnbode' van Woensdag 10 Nov. reeds verzonden, toen in dat zelfde nummer de advertentie gewijzigd voorkwam. Aan het voorwendsel van een lapsus of schrijffout van den besteller is echter moeielijk te denken. Daarbij, de familie Lekkerkerker had den smaad reeds getroffen, waarbij komt dat de heer L. te Zevenhuizen zoo min praatjes verspreid heeft als zijne familie te B. Er bestond dus in 't minst geen oorzaak ten onrechte belasterde familie in te trekken.

Bron: de Rijnbode van 7 en 14 november 1897

Links de eerste advertentie met de verkeerde plaatsnaam, rechts de geredificeerde versie.

Dankbetuiging.

Mijn hartelijken dank aan den heer J. LEKKERKERKER en familie te Benthuizen, voor de **vele praatjes** door hen verteld en die op mij betrekking hebben. Ik denk dus maar: „Iemand ziet wel den **splinter in eens anders oog, doch niet de balk in 't zijne.**”

D. OSKAM.

Haastrecht, 2 Nov. 1897. 3910

Dankbetuiging.

Mijn hartelijken dank aan den heer J. LEKKERKERKER en familie te Zevenhuizen,* voor de **vele praatjes** door hen verteld en die op mij betrekking hebben. Ik denk dus maar: „Iemand ziet wel den **splinter in eens anders oog, doch niet de balk in 't zijne.**”

D. OSKAM.

Haastrecht, 2 Nov. 1897. 3910

* In de vorige advertentie was abusief Benthuizen opgegeven.

Mijmeringen bij een prentbriefkaart

*"Thuis heb ik nog een ansichtkaart waarop een kerk,
een kar met paard..."*

*Kinderen op het schoolplein in de rij
en het gemeentehuis opzij..."*

*Een regel naar het beroemde lied 'Het Dorp'
van Wim Sonneveld.*

*Het zou zomaar over BenthuiZEN kunnen gaan.
Het lied doet denken aan de Hervormde kerk
met ernaast de kosterswoning en de school van
meester Van Os. Wie herinnert zich nog het oude
gemeentehuis tegenover de Hervormde Kerk? Veel
BenthuiZENaren zijn daar in de echt verbonden.
We vonden de heer C.A. (Kees) de Peinder bereid
om zijn herinneringen over het wonen in dit oude
pand met ons te delen.*

Briefkaart met daarop
de burgemeesterswoning
en het gemeentehuis.

Door: Anneke Bregman - de Groot

Wonen in een gemeentehuis is niet voor iedereen weggelegd, maar het was niet zozeer uit luxe. Er was in ons dorp grote woningnood. Nieuwe huizen waren er bijna niet, zodat jonge stelletjes lang moesten wachten voordat er een huis beschikbaar was.

En het oude gemeentehuis was bepaald niet riant. Toen burgemeester Steenbakker in 1947 voor het eerst in zijn werkkamer kwam, viel de kapstok al van de muur. Daarom werden er door het gemeentebestuur en burgervader al snel plannen gemaakt voor een nieuw gebouw.

Dat kwam er ook en in 1955 stond er een eindje verderop in de Dorpsstraat, nu de secretaris Runsinkbrink, een gloednieuw gemeentehuis met brandweerkazerne.

De gemeenteraad had voor het oude gebouw allerlei plannen, maar voorlopig werd het gemeentehuis-gedeelte veranderd in een woonhuis. Manus Spruitenburg was de eerste bewoner van het oude gemeentehuis. Vijf jaar later kwam de woning vrij voor het aanstaande echtpaar Kees de Peinder en Lenie Bregman.

School

In 1946 kwam Kees de Peinder als 10-jarig jongetje in BenthuiZEN wonen. Kees: "Onze familie komt uit Brabant. Na de oorlog gingen mijn ouders naar BenthuiZEN. Mijn vader ging werken bij Jaap van der Eijk in de Hoogeveen. Wij woonden in een van de arbeidershuisjes naast de boerderij, dicht bij de pootaardappelbewaarpplaats. Een glazen gebouwtje, het staat er nog."

Kees liep elke dag naar de School met de Bijbel. "Ik

zat in de klas bij meester Snel. Het was een driftige meester en als je niet goed oplette kreeg je een pets met de aanwijsstok."

Kees zat in de klas naast Jacob Laban. "Wim Mets en Fien van Gaalen zaten ook in mijn klas. Evenals Wouda van Driel, Inge van Eeden Petersman en Lenie Buijs."

Verkering

Een aantal jaren later kreeg Kees verkering met Lenie Bregman. Hij vertelt: "Wij woonden nog in de Hoogeveen, maar op een avond ging ik met een vriend in BenthuiZEN wandelen. En daar ontmoette ik mijn toekomstige vrouw." Hij glimlacht: "Ze had van die lange vlechten, die om haar hoofd zaten gewikkeld en ze had een rode regenjas aan."

Kees was net twintig, Lenie vier jaar jonger. Het werd een lange verkeringstijd. Kees: "Er was geen huis te krijgen. En mijn schoonvader mocht dan in de woonruimtecommissie zitten. Hij trok zijn eigen kind niet voor."

Eindelijk leek er woonruimte beschikbaar te komen aan de Van Leeuwenhoekweg. Maar hoewel er al een toezegging was, werd er door een van de leden van de woonruimtecommissie een ander stel in dat huis gezet.

Toen kwam er woonruimte vrij in het oude gemeentehuis. "We waren erg blij, maar ja, er moest natuurlijk nog wel worden verbouwd."

Pastorie

Het oude gemeentehuis had al meerdere bestemmingen gehad. Onder andere als pastorie. Een van de bekendste bewoners was dominee

Ledeboer. Ds. Ledeboer deed in 1838 zijn intrede in de Hervormde gemeente van BenthuiZEN. Onder het bestuur van koning Willem I (1816) was de oude Dordtse kerkorde buiten werking gesteld. In het rustige BenthuiZEN had de kerkenraad daar weinig van gemerkt. Toen de kerkenraad echter in 1839 nieuwe ouderlingen wilde kiezen, bleek dat zij geen rekening had gehouden met het oude gebruik altijd een ouderling en diaken uit de ambachten Benthorn en Hoogeveen in de kerkenraad op te laten nemen. Dat zorgde voor diepe verdeeldheid en de Hoogeveeners werden door het classicaal bestuur van Leiden in het gelijk gesteld.

Ds. Ledeboer had ondertussen een huis tegenover de kerk gekocht. En toen de dominee op een zondag het gezangenboek en de kerkelijke reglementen van de kansel wierp, hij was het met de inhoud daarvan niet eens, ging hij met een deel van de kerkgangers naar de tuin van zijn nieuwe huis en begroef daar de weggegooiden boeken.

De dominee werd geschorst en preekte toen in zijn eigen huis aan de overkant van de kerk.

Mede door deze gebeurtenis scheidden enkele groepen en groepjes zich af van de Hervormde Kerk. Koning Willem I wilde deze nieuwe kerken alleen toestaan als zij een andere naam dan 'hervormd' gingen dragen. Uit de gemeenten die 'meegingen' met ds. Ledeboer ontstonden later de Gereformeerde Gemeenten.

Gemeentehuis

Later werd de pastorie omgebouwd tot gemeentehuis. Vele generaties BenthuiZENaren zijn hier getrouwd. Een ander gedeelte van het huis was bestemd voor de bovenmeester van de Openbare School. (Die school stond achter het gemeentehuis). En er was een politiepost aanwezig. De politiepost was tegelijkertijd woonhuis voor het gezin van de agent.

Kees: "Om het gemeentehuis geschikt te maken voor ons moest er wel worden verbouwd. In de kamer aan de voorkant stond het bureau van de burgemeester, in de achterkamer was de secretarie gevestigd. De

achterkamer deed ook dienst als trouwzaal. Nou ja, 'zaal'. Ik weet nog dat mijn broer trouwde en dat alleen het bruidspaar en de wederzijdse ouders in de trouwzaal konden zitten. De rest van de familie stond in de gang.

Die trouwzaal werd onze slaapkamer. Daar hadden mijn vrouw en ik altijd wel schik in, dat we sliepen in de kamer waar zowel een broer als zus zijn getrouwd."

Woonhuis

Het huis was in de ogen van het bijna-echtpaar erg ouderwets. "Wij wilden alles glad en strak, naar de mode van die tijd," aldus Kees. "Dus we betimmerden de plafonds met zachtboard en haalden de lambriseringen weg. Alles werd gestuct en de muren kregen een licht kleurtje. We hadden zachtblauw en zachtroze in de kamers, de keukens verfden we zachtgeel. De panelen haalden we uit de deuren, daarin lieten we glas zetten. Dat zorgde voor veel licht. Schilder Kersbergen decoreerde dat glas door er figuren in te slijpen."

Trouwfoto van het echtpaar De Peinder-Bregman.

Mevrouw De Peinder met haar 2 dochters in de huiskamer.

De burgemeesterskamer annex trouwzaal,
de latere slaapkamer.

Boven was een flinke zolder. In het midden was een grote schoorsteen. Er zat nog een luik in waar vroeger spek werd opgehangen om te roken. De zolder werd alleen gebruikt om de was te drogen. Toen de familie uitgebreid werd met twee dochters kregen zij dan ook een slaapkamertje beneden. De ruime ouderslaapkamer werd toen voorzien van een tussenwand.

Een oud huis zorgt altijd voor verrassingen. Zo moest er in de herfst altijd rekening worden gehouden dat er bij een harde wind

een aantal dakpannen naar beneden kwamen. En er werd regelmatig het geluid van trippelende muizen gehoord.

Alle wanden hadden zogenaamd 'tengeldoek'. Om daar behang op te plakken moest je eerst kranten over de bespanning plakken voordat het definitieve decor erop kon. Een heel gedoe.

De verbouwing hoefden Lenie en Kees niet alleen te doen. De familie hielp van harte mee.

De kosten van de verbouwing waren natuurlijk wel een aanslag op het spaargeld van het aanstaande paar, maar het hoofd onderhoud van de gemeente had toegezegd dat zij de kosten van zachtboard en verf mochten declareren bij de gemeente. De huurprijs van hun woning was vastgesteld op 45 gulden per maand.

Op 13 juni 1962 trouwden Kees en Lenie. Ze hadden toen zeven! jaar verkering gehad.

Getrouwd

De eerste nacht in het nieuwe huis was nog wel even wennen. Vooral omdat ze vlak bij de melkboer woonden. Het bleek dat er elke morgen om vijf uur een nieuwe lading melkflessen werd afgeleverd en dat ging niet al te zachtzinnig. Kees: "In die tijd waren dat glazen flessen in ijzeren kratten. Je kunt je voorstellen dat we de eerste morgen rechtop in bed zaten."

Het huis werd verwarmd door middel van een kolenkachel. Om kolen te halen hoefde Kees slechts bij zijn buurman Voorwinden aan te kloppen.

"De kachel stond in de woonkamer. In de keuken hadden wij een gaskachel die aangesloten was op een butagasfles, evenals de geiser. Het was een oud huis, dus de niet verwarmde ruimten waren in de winter echt ijskoud. Om de aangebouwde schuur vorstvrij te houden stond er in de winter een eenpits petroleumstel. Dat was net genoeg."

Later bouwde Kees een douchecabine. "Dat was een hele luxe. Al was dat in de winter wel heel koud!"

Wonen

Kees en Lenie woonden met veel plezier in het oude gemeentehuis. "We woonden tegenover het postkantoor van Neeltje van der Bijl, de bakker en de dokter (waar Lenie tot de geboorte van onze oudste dochter Mariette heeft gewerkt). Ook alweer verleden tijd", glimlacht hij.

Burgemeester Steenbakker Morilyon Loijzen kwam ook nog op bezoek. Hij wilde graag eens zien hoe zijn oude trouwzaal en secretarie waren verbouwd. Kees: "Hij herkende zijn oude kamer niet meer. De vroegere donkere ruimtes waren nu strak en licht. Veel te modern, vond de burgervader."

Na acht jaar kwam er een brief. Het oude pand zou onbewoonbaar worden verklaard en moest plaats maken voor nieuwe plannen. Het echtpaar De Peinder-Bregman moest op zoek naar een andere woning. Na enige tijd werd een huis aangeboden in de Prins Hendriklaan. Zo verhuisde de familie met hun twee dochters naar een gloednieuwe woning en werd ook dit (gemeente)huis geschiedenis en... al wat overbleef voor ons was een ansicht en herinneringen.

Medewerkster werkzaam op de secretarie
in het oude gemeentehuis.

Bertus Korbijn: Wereldrecordhouder dakzitten

We schrijven het jaar 1968 nu 55 jaar geleden. Op de Zijde 50 te Boskoop heeft onze dorpsgenoot Bertus Korbijn een prestatie geleverd die niet alleen regionaal, maar ook landelijk veel beschreven is in de media. Waarom op de Zijde en niet aan of bij de Zijde? Bertus heeft 125 uur op een dak gezeten en heeft daarmee een wereldrecord behaald.

Samengesteld door: Peter Bazen

Donderdag 5 september

Op de ladder naar zijn tijdelijke verblijf... op het dak!

Op een goed vastgesjorde stoel op het dak van het drie verdiepingen hoge gebouw van de Boskoopse dienst gemeentewerken doet de 24-jarige Benthuizense sloper Bertus Korbijn een gooi naar het wereldkampioenschap dakzitten, dat de 18-jarige ijzervlechter Knelis Pruim zes weken geleden op het dak van een café in Emmerschans heeft gevestigd in honderd uur en twaalf minuten. Bertus is vastbesloten dit record 48 minuten scherper te stellen.

Daartoe is hij via een wankel ladder op deze dag om één uur, gehuld in een plastic regenpak met een flinke voorraad sigaretten en kauwgom en een zak droge kleren, naar zijn hoge zetel geklommen.

Hij weet zich gesteund door de kastelein van het naburige café 'Stadhuis', Leo Ofman, die ook zijn manager is, en diens vrouw maakt zijn eten voor hem klaar.

Bertus' sponsors zijn de stamgasten van het café, die in een grote fles geld inzamelen om zijn loonderving goed te maken. In een groot laarsvormig bierglas worden de grote giften bewaard, briefjes van tien tot honderd gulden, die als Bertus faalt teruggegeven worden aan de op lijsten geregistreerde schenkers. Na één dag is er al 340 gulden gesponsord en dit zal uiteindelijk oplopen tot duizend gulden.

Bertus op het dak in z'n stevig vastgemaakte stoel met goed uitzicht op een trouwerij.

Vijf minuten

De recordbreker in spé zal zich strikt moeten houden aan door de huidige kampioen opgestelde spelregels: hij mag 2x per etmaal vijf minuten het dak verlaten voor toiletbezoek. Een nadeel is dat hij op een veel hoger dak zit dan de Emmenaar; het omlaag en weer omhoog klimmen neemt het grootste deel van de vijf minuten in beslag. Leo's vrouw heeft daarom besloten de Benthuizenaar op een de stoelgang enigszins afremmend dieet met veel hardgekookte eieren te zetten.

Daarnaast mag Bertus zijn stoel niet verlaten.

's Nachts bindt de kastelein hem stevig op z'n stoel vast om te voorkomen dat hij in zijn slaap voorover van het dak valt.

Vrijdag tot en met zondag – 6 / 8 september

Aan aandacht geen gebrek

Bertus is de eerste nacht goed doorgekomen, maar heeft wel weinig geslapen. Vandaag heel veel aandacht van belangstellenden.

Zelfs een journalist van 'De Rotterdammer' heeft hem op het dak bezocht en hem gesproken: "ik zit hier goed en kan alles zien," laat hij weten, "'s Morgens lees ik de krant (wordt gebracht door meneer Ofman – eigenaar van het naastgelegen café) en overdag heb ik ook genoeg bekijks". De bus toetert steeds evenals passerende vrachtauto's. Tegenover Bertus staat het Raadhuis toen een bruidspaar na hun huwelijksvoltrekking naar buiten kwam, zwaaiden ze uitbundig naar Bertus. "Kijk," zegt Bertus dan, "daar gaat de burgemeester, hij zwaait af en toe". De Boskoopse burgemeester, de heer G.W. baron van Dedem geeft later als commentaar: "Ik heb geen bezwaar, de openbare orde wordt niet verstoord en er zijn veel gekkere records, bijvoorbeeld record-dansen".

De burgemeester was toch wel een beetje voorbarig met het "niet verstoren van de openbare orde" getuige een stukje in een krant.

Voor in de spitsuren worden Bertus commentaren toegeroepen. Gisteren kwam ook een jonge dame, Fieke van Bergen, van een kantoor aan de overkant (Amro Bank) de ladder op (je moet het maar durven) met een lekkere moorkop. Op vrijdagavond reden verschillende mensen een rondje en rond een uur of één in de nacht hebben 25 studenten van de Rijksmiddelbare School in Boskoop een liedje voor hem staan te zingen.

"Vannacht heb ik niet geslapen, maar ik voel me zo fris als toen ik begon", laat Bertus weten.

Bedrog?

Een hele andere reactie kwam van een jongetje dat lang had staan kijken, maar juist toen Bertus zich – zittend – van zijn regenkleding ontdeed, even was weggelopen... "wat een oplichterij," riep hij, "d'r zit nou al een ander!"

Maandag 9 september

Bertus, nog steeds zittend op het dak en het wereldrecord inmiddels verbeterd, wil nog één dagje langer op het dak blijven om een flinke voorsprong te krijgen op eventuele navolgers. De belangstelling was het afgelopen weekeinde groot geweest, toen vele dorpsgenoten naar Boskoop togen. Ook de burgemeester van Benthuisen, de heer I.J.P. de Keijzer gaf blijk van zijn belangstelling, zij het dat hij dat 's nachts deed; de burgemeester kwam zaterdag rond het middernachtelijk uur even kijken.

Dinsdag 10 september

"Als het moet houd ik het nog een dag vol," zei de nieuwe wereldrecordhouder dakzitten Bertus even voor hij om klokslag zes uur na een verblijf

Bertus zwaait vrolijk naar het enthousiaste publiek vanuit zijn zetel op het dak van de dienst gemeentewerken in Boskoop.

van 125 uur van het dak van het gebouw van de Boskoopse dienst gemeentewerken klom.

Een half uur voor dat moment dromden Boskopers en Benthuisenaren samen op het Raadhuisplein. Onderaan de wankelende, met bloemen versierde ladder stond zijn moeder trots lachend op haar zoon te wachten met een bos bloemen in de hand. De als manager optredende kastelein ging even voor zessen het dak op met een grote krans. Stamgasten van zijn café vormden met de politie een kordon om het opdringende publiek op afstand te houden.

Even nadat het carillon van het raadhuis begon te spelen verscheen de wereldkampioen met een brede glimlach op zijn bebaarde gezicht bovenaan de ladder, na 24 uur en 48 minuten langer op een

Achter zijn eerste glas bier op de begane grond vertelde Bertus nog steeds van plan te zijn het record in Boskoop te houden, hoe vaak hij er ook voor op het dak moet.

Hij heeft de koude mistige nachten goed doorstaan; een dokter, die hem maandagavond mondeling per intercom heeft 'onderzocht', zag geen aanleiding hem te adviseren 24 uur eerder van het dak af te komen.

Gezien het langer en kouder worden van de nachten ziet het er niet naar uit dat in de komende maanden iemand aan deze zijde van de keerkring het nieuwe wereldrecord breekt.

We schrijven inmiddels

9 augustus 2020 als Niek en Hein, twee vrienden uit het Brabantse Vessem, het record dakzitten hebben gezet op 11 dagen. Hiermee hebben ze € 11.011 opgehaald voor de Stichting ALS Nederland.

Bertus Korbijn:

geboren op maandag 4 september 1944 en overleden op donderdag 1 april 1999.

De nieuwe wereldrecordhouder komt van het dak.

dak gezeten dan de, inmiddels ex-kampioen in Emmerschans. Het rijtje stamgasten en politiemannen werd door een horde schoolkinderen naar voren gedrukt. Kastelein Leo en zijn vrouw gooiden bloemen naar Bertus. Eenmaal beneden kreeg hij bloemen en kussen van zijn moeder en de kasteleinsvrouw, schouderklopjes van zijn vrienden. Snel werd hij achter het brekende kordon het café binnengeloosd.

Binnen, waar op een verhoging een versierde stoel klaarstond, werden hoeraatjes aangeheven voor een kampioen, de manager en diens vrouw, die voor Bertus zijn eten heeft gezorgd. Kastelein Leo ging onder gejuich op de schouders. In de jukebox draaide de speciaal voor deze gelegenheid gekochte plaat: 'Kom van dat dak af'.

Met een bloemenkrans om zwaaiend uit het raam.

Margo

Afscheid van de 'oma van de snoep' (Winkel van Sinkel).

Door: Anneke Bregman - de Groot

Waar kun je heerlijker snoep kopen dan bij de Winkel van Sinkel? Ulevellen, zoute drop, zuurballen en zoethout. Allemaal te koop in het winkeltje naast de Oudheidkamer. Misschien werd u geholpen door mevrouw M. (Margo) Pos-van 't Wout. Nu ze afscheid heeft genomen van de Winkel van Sinkel blikken we nog een keer met haar terug.

Jaren geleden kwam Marcus Pos in het bestuur van de Historische Kring. Allerlei taken kwamen op zijn schouders en al gauw vroeg hij zijn vrouw Margo of zij koffie wilde schenken voor de bezoekers van de Oudheidkamer en wilde helpen in de winkel. En zo is het allemaal begonnen.

Margo vertelt: "In het begin deed ik allebei. Maar ik vond het werk in de winkel het meest leuk, dus toen zijn er twee groepen gemaakt. Een koffiegroep en een winkelgroep. En je begrijpt dat ik in de winkelgroep ging werken."

De winkel was onder de bezielende leiding van Wouda Harteveld-van Driel al een belangrijke factor geworden binnen de HKB.

De authentieke inventaris was opgekocht in Alphen a/d Rijn en werd passend gemaakt voor de ruimte naast de Oudheidkamer. De winkeljuffrouwen droegen een lange jurk en kregen een wit schort voor en zo werden de klanten en klantjes ontvangen.

Inkoop

De winkelvoorraad moest wekelijks worden aangevuld. Margo: "Dat deden we gezamenlijk. Lies van Driel, Dien Qualm, Gré Smink en ik togen dan naar de Sligro in Gouda. Ook gingen we naar Van Vliet. Deze groothandel had allerlei restanten die wij dan weer in de winkel konden verkopen. Je begrijpt dat deze middagen altijd erg gezellig waren."

Maar Margo verloor het zakelijk aspect niet uit het oog. "Ik lette altijd goed op wanneer er iets in de aanbieding kwam. Soms wachtte ik bewust met een aankoop en kocht dan iets nieuws voor de winkel. Dat ging altijd heel leuk."

Op zaterdagmiddag kwam Piet van Vliet (secretaris/ penningmeester van de HKB) om

Achter de toonbank met haar opvolgster Jopie Endevelde-Spijker.

vijf uur de opbrengst van die dag meedelen. Dat belde Margo dan altijd even door naar de andere dames uit de winkel.

Verkoop

Naast inkoop bij de groothandel zorgde Margo voor nog veel andere artikelen om te verkopen. Marcus had een volkstuin en veel van de opbrengst kwam ten goede aan de winkel. Margo: "Ik maakte rabarberjam, courgettechutney en vulde flesjes met bessensap. Tweemaal per jaar maakte ik advocaat, met Kerst en met Pasen." Deze zelfgemaakte artikelen waren altijd zo verkocht. Daarnaast naaide zij schorten en tafelkleden, die gretig aftrek vonden. "De stoffen hiervoor kreeg ik van Aad van Waaij." Veel snoep werd groot ingekocht en moest in kleine zakjes worden verpakt. Dat deed Margo thuis. "Ik deed het graag thuis, het scheelde veel tijd in de winkel".

De Benthuizer Turfjes zijn ook bedacht door Margo. "Ik vond in de groothandel een snoepje dat er volgens mij uitzag als een stukje turf. Dus die zijn we toen 'Turfjes' gaan noemen."

Klanten

Heel wat klanten hebben de Winkel van Sinkel bezocht. Bezoekers kwamen uit allerlei landen en plaatsen. Ook de gemeenteraad met burgemeester en wethouders stonden voor haar toonbank. En

kregen allemaal een zakje 'Benthuizer Turfjes' mee. Margo: "Er kwamen ook veel schoolklassen langs. Dan vertelde ik over de winkel van vroeger. Dat haverhout in de winkel werd afgewogen en daarna in een zak werd verpakt. En ik liet de grote fles met eau de cologne zien, waarmee je kleine flesjes kon vullen."

Als vroegere kleuterjuf had Margo geen moeite met een lawaaiig stel kinderen. "Ik kreeg eens een grote klas in de winkel. We hadden in die tijd net muizen van stof te koop. Toen begon ik met de zin 'We hebben een muizenplaag in de winkel'. Het was meteen (muis)stil."

De kinderen die in de winkel komen zijn voor Margo de kers op de taart. Ik vind het zo leuk! Ze zijn spontaan en kunnen zo genieten van het uitzoeken van hun snoepjes. Ik was een paar weken terug ergens op bezoek en daar zei een klein meisje: "Maar u bent de oma van de snoepwinkel!"

Afscheid

Na vele jaren heeft Margo afscheid genomen van haar werk voor de winkel. "Het gaat me wel aan het hart, maar het is goed zo."

Ook de redactie van het Turfje zal deze winkeljuffrouw gaan missen.

Margo en Marcus het ga jullie goed!

Margo krijgt de gemeenteraad op bezoek in de Winkel van Sinkel.

Museumstukken uit de oudheidkamer

"O nee., alweer de wasmand vol." Een verzuchting die in veel huizen weleens te horen is. Maar om de mand leeg te krijgen hoeven wij de was slechts in de machine te doen, daarna in de droger en klaar. Dat was vroeger wel anders. Was in de week, water koken, met de hand wassen, dan de was bleken en ga zo maar door. Nu de monumentendag extra aandacht besteedt aan ons levend erfgoed is het goed ook stil te staan bij het vele huishoudelijk werk gedaan door onze (groot)moeders!

Door: Anneke Bregman - de Groot & Miel Bregman

Achter onze keuken in de Oudheidkamer hebben wij verschillende attributen uitgesteld die vroeger nodig waren voor de was. Om te zorgen dat de was weer schoon in de kast lag, moest een huisvrouw vroeger heel wat handelingen verrichten. Geen wonder dat de meeste vrouwen opzagen tegen de was. En 's avonds bleek en moe aan tafel zaten na een hele dag achter de tobbe.

Is nu de zaterdag voor velen een vrije dag, dat was vroeger wel anders. Vroeg in de avond ging het gezin in de teil zodat iedereen schoon was voor de zondag. Voor ieder kind werd er een beetje warm water uit de ketel bij gedaan. Daarna werd de meest vuile kleding alvast in de teil in de week gezet. Zondag was dan de rustdag. Maar dan wist de vrouw des huizes al wat haar volgende dag te doen stond: de was!

Maandag

Al heel vroeg werd er een grote pan op het vuur gezet. Want om de was enigszins schoon te krijgen moest er veel heet water beschikbaar zijn. Een klont groene zeep werd in een klopper gedaan en daarmee klopte men het water op tot een mooi sopje. Dan begon de eigenlijke was. Eerst het 'tere' wasgoed. Pas aan het eind kwamen de 'manchester' werkbroeken. De was werd op een wasbord gelegd en daarop afgeboend.

Na het wassen moest de natte was door de wringer. Om de was mooi wit te houden werd er aan het laatste spoelwater 'blauwsel' toegevoegd. En sommige onderdelen van de was werden behandeld met een 'stijfselsopje'. En dan maar hopen dat het droog was, dan kon de was buiten aan de waslijn. Bij regen moest de was binnen worden gedroogd, op een rekje voor de kachel of over het traphek. In het boek 'Gouden jaren' schrijft Annegreet van Bergen: "dat geen enkel ander elektrisch apparaat heeft de huisvrouwen meer tijd gegeven dan de wasmachine. Het is de moeder aller huishoudelijke apparaten". Een wasmachine was na de oorlog nog wel erg

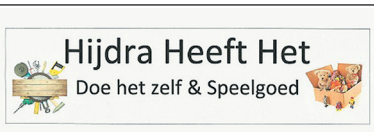
In het boenhok zijn de wringer, de wasmachine en de stamper te zien.

duur. Daarom huurde men ook wel een machine. In BenthuiZEN verhuurde schoenmaker Arie Langeveld wasmachines. Voor een paar uur werd er dan een wasmachine thuisgebracht.

Die tijd ligt alweer ver achter ons, maar in de oudheidkamer kunt u nog even terugdenken aan onze dappere (groot)moeders.

Wassen moet je leren. Dien Bregman krijgt les met de wasmachine en de wringer op de kookschool (het houten gebouw in de schoolstraat).

 Uw logo ook in dit blad? Neem contact op met: info@historischekringbenthuijzen.nl	 Rabo ClubSupport Goed voor jouw club & geweldig voor de buurt
 Van Aalst Groothandel B.V. Italiëlaan 12 2391 PT Hazerswoude-Dorp Tel.: 0172 40 44 55 info@vanaalst-groothandel.nl www.vanaalst-groothandel.nl	Rozet 45 2742 PS Waddinxveen Tel.: 06 53 36 48 85 cvanmourik@cvanmourik.nl C.van Mourik Holding B.V.
 TRANSPORT COLLEGE Italiëlaan 8c 2391 PT Hazerswoude Tel.: 0172 23 23 44 info@bremmertransportcollege.nl www.bremmertransportcollege.nl	Peter de Peinder Ochternstraat 5 2731 EN Benthuijzen Tel.: 06 26 96 79 05 info@depeinderinstallatiebedrijf.nl DE PEINDER INSTALLATIEBEDRIJF
Boomkwekerij Bij de Vaate en de Peinder Westzijdeweg 4b 2391 JG Hazerswoude-Dorp Tel.: 079 33 17 060	Prins Willem Alexanderplein 7 2731 EJ Benthuijzen Tel.: 079 33 13 940 www.plus.nl/plus-benthuijzen PLUS Benthuijzen
 colpo optiek Opticien, optometrist en hoorspecialist Gespecialiseerd in oogzorg, oogklachten, hoorzorg en meer Burgemeester Colijnstraat 21 2771 GE Boskoop Tel.: 0172 21 46 37 www.colpaoptiek.nl	Administratiekantoor W. Pos Register Belastingadviseur Emmaplaats 32 2731 GL Benthuijzen Tel.: 06 51 91 92 21 info@wimpos.nl
 fortune COFFEE Van der Waalstraat 58 2721 KX Zoetermeer Tel.: 079 34 38 810 www.fortune.nl	Verbreepark 10-A 2731 BR Benthuijzen Tel.: 079 34 60 969 www.poskaart.nl POS kaart
 de Fysiotherapeut Fysio Benthuijzen Dorpsstraat 49 2731 AL Benthuijzen Tel.: 079 34 11 877 www.fysiobenthuijzen.nl	Kevin Schut Veluwemeer 42 2729 PC Zoetermeer Tel.: 06 24 49 14 51 info@schoonmaakbedrijfpos.nl schoonmaakbedrijf POS
AANNEMINGSBEDRIJF GRÄPER B.V. Dorpsstraat 77 2731 AM Benthuijzen Tel.: 079 33 13 962 www.aannemingsbedrijfgraper.nl	Internationaal Transportbedrijf C. de Ruiter en Zonen B.V. Westzijdeweg 69a 2391 JE Hazerswoude-Dorp Tel.: 079 33 16 200 www.cdenuiter.nl C.d.R. TRANSPORT
HASSEFRAS verzekerings • pensioenen • hypotheek • financiële planning Ambachtsplein 2 2391 BD Hazerswoude-Dorp Tel.: 0172 58 83 40 www.hassefras.com	De Ruiter Transport B.V. Italiëlaan 8 2391 PT Hazerswoude-Dorp Tel.: 079 33 15 700 www.deruitertransportbv.nl DE RUITER TRANSPORT
Hijdra Heeft Het Doe het zelf & Speelgoed Prins Willem Alexanderplein 6 2731 EJ Benthuijzen Tel.: 079 33 13 443	Administratiekantoor Willem Dreeslaan 229-231 2729 NE Zoetermeer Tel.: 079 31 90 687 info@slootwegconsultancy.nl www.slootwegconsultancy.nl slootweg consultancy
 Huisman Wonen & Slapen Dorpsstraat 95 2391 BD Hazerswoude-Dorp Tel.: 0172 58 935 www.huismanwonen.nl	Hogeveenseweg 51 2731 LB Benthuijzen Tel.: 0172 58 30 50 www.mvdspek.nl M. van der SPEK
 JOBARCO CABLE CONNECTIVITY GROUP Jobarco B.V. / Pantaflex B.V. onderdeel van Cable Connectivity Group Verbreepark 15 2731 BR Benthuijzen www.cableconnectivitygroup.nl	VDS Automotive Group B.V. Heerewegh 28 2731 BM Benthuijzen Tel.: 079 59 39 445 www.vdsautomotive.com VDS Automotive Group b.v.
 J.v.d.Kooy Timmer & onderhoudsbedrijf De Tocht 8 2731 CJ Benthuijzen Tel.: 06 10 80 08 39	Hogeveenseweg 4 2391 NR Hazerswoude-Dorp Tel.: 079 34 10 539 info@vermeulengroep.com www.vermeulengroep.com VERMEULEN GROEP
 VDM Kwaliteit en zekerheid! Verbreepark 23 2731 BR Benthuijzen Tel.: 079 34 20 601 www.vdmvbv.com	Administratiekantoor Verbreepark 6 2731 BR Benthuijzen Tel.: 079 33 10 800 www.kantoorzaal.nl Kantoor Zaal

Jaap van der Kooij laat zien hoe je gras maait met een zeis.

De zeis wordt voor het maaien gehaard en tijdens het maaien gewet (scherp gemaakt met met een wetsteen of strekel). Op de foto hieronder is te zien hoe de zeis met behulp van een speciaal aambeeld (haarspit) en een haarhamer scherp wordt gemaakt.

De zeis heeft oude papieren. Al op afbeeldingen uit de 15e eeuw komen zeisen voor zoals wij die nu nog kennen. De sikkel werd vooral voor het maaien van graan gebruikt. De zeis was vooral voor het maaien van gras bedoeld. In vroeger eeuwen stonden de maaiers naast elkaar en maaiden zo het gras.

Vanaf de 19e eeuw werd de zeis vervangen door machines. Alleen slootkanten en tuinen werden nog met de zeis gemaaid.

Veel maaitechniek ging zo verloren, want om goed met een zeis te kunnen maaien is vakmanschap vereist. Op de foto's is te zien dat Van der Kooij dit vak nog goed beheerst.

De zeis werkt het best als ze vlijmscherp is. Tijdens het maaien wordt het zaagblad regelmatig gescherpt met een strekel.

